

Lesu, LIDEM, SOBĚ...

TEXT A SNÍMKY:
JOSEF VELEK

Večerním soumrakem, který houstne každým krokem, táhnou za občasných výbuchů smíchu dva hady dívek a chlapců s šátky na očích a navázanými švihadly na zápěstích. Dva zavaděči se v přibývajícím tmě jakž takž orientují, zástup oslepenců za nimi však našlapuje do zrádného neznáma. Větve smrků tahají za vlasy a hebké kmeny bříz se otírají

o tváře – v jednom místě putování zavaděč stočí trasu do kružnice, nenápadně naváže švihadlo prvního muže v hadu s poslední dívkou a noční plaz se potácí dobrých deset minut terénem v uzavřeném kruhu. Kdy a zhruba kde to bylo, mají později „hádat“ uhádnout jako první úkol hry.

Potom zavaděči všechna švihadla rozpojí a druhým úkolem je dostat se se zavázanýma očima a bez cizí pomoci co nejrychleji na ubytovnu. Plachetka hlídá na lesní silnici, kdyby náhodou projíždělo auto, Rejza zapisuje před ubytovnou pořadí. Protože všichni tenhle kousek krajiny důvěrně znají, rychle se na asfaltce zorientují a sypou si to s kopce k baráčku. Ne každý však odhadne kdy odbočit na úvozovou cestu, a tak poslední bloudivci se derou k ubytovně z nejnemožnějších stran. Čekající dav je nechá pěkně vyškvařit v tápání a zlomyslně tichne, přestože nejedna bránice hrozí prasknutím od návalů smíchu...

Potom je na řadě krajíc s budapešťskou pomazánkou jako přídavek k večeři, dva náročné testy, beseda s hostem pozvaným z Prahy a večerníček, neboli modré čtení ze Saint-Exupéryho. Někteří už při něm usínají...

doslova odskočením z pracoviště, zato jakmile uplyne půldeváta hodiny práce, čeká velký bazén a v něm hry, které připravila Pavla. Potom večeře a po ní orientační hra s hledáním zlomků odkazu krále Ašóky a potom...

Krtek má v občance napsáno Alena Vavrová a studuje v Prešově pedagogickou fakultu. Rejza neboli Alice je kybernetička z Prahy, Plachetka se jinak jmenuje Jirka Pastuch a je kapitán říční plavby na Labi, kde vozí tlačným remorkérem náklady mezi Děčínem a Hamburkem. Každý rok je tady takřka celé léto Franta Přinesdomů, vlakvedoucí z Třeště, a potom soustružníci i učitelé, zdravotní sestry a prodavačky, studenti a studentky. Kluci v základní službě na dovolence, architekti z Brna, valčíři z Košic, horníci ze Sokolovska. Do Kladrub začali jezdit na podzim roku 1981 a jezdí sem dodnes, bez nároků na mzdu, jen za cestovné, dobré jídlo a střechu nad hlavou. Jezdí za dobrou partou, zajímavým programem pro volný čas, a hlavně za prací, která člověka naplní uspokojením, protože má přinést užitek těm nejpotřebnějším: jezdí budovat rehabilitační lesopark pro postižené spoluobčany, kteří se stali pacienty rehabilitačního ústavu, který jim má vrátit zdraví, schopnosti, klid.

Ne, málokdo na to pomyslí a rozhodně nikdo s tím nepočítá: nerozvážný krok do vozovky, přemet za řídítka kola nebo terénního motocyklu, pád ze skály, těžká zlomenina na fotbalovém trávníku, pád na sjezdovce. Potom houpavý tón sanitky, šeptavé ticho operačního sálu, nedělní návštěvy přibuzných a první kroky o berlích – chce to rehabilitační doléčení, podotkne lékař a vyplní poukaz do rehabilitačního ústavu. Někdo jde hned, jiný čeká, ale zhruba tak sem všichni lidé přicházejí. Čekají, že ústav vrátí ochablé ruce pohybu, probudí ochrnuté nervy, pomůže navyknout protéze, naučí jak se pohybovat s pomocí berlí nebo invalidního vozíku. A tak rehabilitační ústav předělává leváky na praváky, natahuje zkrácené svaly, rozhání psychické deprese – má k dispozici bazény, tělocvičny, hřiště, dílny, léky, ale především zkušené lékaře a rehabilitační sestry. Je to malý stát ve státě, pacienti se stávají jeho občany i na dlouhou řadu měsíců. Proto je důležité prostředí, které může dát prostor i naopak navozovat tiseň. Ticho a klid léčí, čteme v čekárnách ordinací; pohyb a prostředí uzdravuje, mělo by stát velkým písmem na branách rehabilitačních ústavů.

Ten z nich, který je takřka na temeni lesnatého kopce nad vesnicí Kladruby u Vlašimi,

je z největších v republice. Jeho hlavní několikapodlažní budovu obklopuje areál pomocných objektů; k dispozici hostům, kteří za pacienty přijíždějí každý víkend, tu bylo malé nádvoří s fontánkou a asfaltové cestičky kolem minigolfového hřiště a tenisových kurtů. Moc soukromí a klidu jim to nedopřávalo – přitom dokola stál zdravý jehličnatý les, bezmála sto hektarů zeleně. Člověk se však do něj nedostal, protože už první větve krajních smrků rvaly z těla oděv a hromady klestí uvěznily i sebezdatnějšího vozičkáře. Proměnit tenhle les v lesopark bylo nevyslovovaným přáním po desítky let – kde však sehnat pracovité ruce, jak zajistit prostředky, projekty, stroje?!

Pavel Horký, mladý dřevorubec, který po úrazu v lese přišel do ústavu jako pacient, aby tu nakonec zůstal pracovat v technické správě ústavu, se v roce 1980 obrátil na Mladý svět a rozhlasové Studio mladých s návrhem vyhlásit jarní a letní brigády, které by se pokusily ono potřebné dílo pro postižené spoluobčany přivést na svět. Česká státní pojišťovna hbitě propočítala přínos takového

rehabilitačního lesoparku pro urychlení rehabilitace pacientů a pro získání jejich fyzické odolnosti vůči následkům poranění, případně vůči dalším úrazům, a nabídla finanční prostředky na několik kilometrů tréninkových cest, na posilovací prvky na odpočívadlech, na proměnu zabahněného lesního rybníka ve vodní nádrž uzpůsobenou rehabilitačnímu veslování. Kladrubští odborníci se spojili s pražskými architekty a vznikl zajímavý projekt – později vysoce oceněný v soutěži **HLEDÁME DOKONALÉ PROJEKTY**. Mechanizační závody lesního hospodářství přislíbily stroje, rybáři nabídli odbornou pomoc v úpravě rybníka na rybářský terén pro sportovní rybáře-vozičkáře, kteří se v jiných revírech na vozíku na hráz a s podběrákem k vodě nedostanou...

Pět let, vždy od května do října, jezdili na víkendy i na týdenní či čtrnáctidenní turnusy „kladrubáci“, jak si začali říkat brontosauři z Čech, Moravy i Slovenska. Přiváželi své návrhy na vyplnění volného času, které by obohatily pobyt a soužití v kolektivu, pomohly všem jeho členů poznat kamarády i sebe

sama, podnítlily soutěživost těla i ducha a přispěly k poznání blízkého okolí s legendárním Blaníkem na obzoru a nádhernou středočeskou krajinou kolem dokola.

Co se v Kladrubech udělalo?

Více jak 60 hektarů lesa je vyčištěno, zbaveno klestu a suchých stromů. Vede jím více jak 10 kilometrů procházkových a projíždkových cest (to znamenalo odstranit nízké větve, vyměřit lesem trasy, vymýtit průseky, odstranit přebytečnou zeminu, zvážit cesty vody a drenážovat terén, navézt šterkové lože a zpevnit je zaválcováním, pokrýt cesty obalovanou šterkovou drtí, asfalt zaválcovat, přivézt a osadit obrubníky, upravit okolí cest). Při cestách stojí 45 pevných laviček. Bývalý lom se proměnil v zpevněné kruhové prostranství se salašovitou stavbou jeviště (může též sloužit jako šatna, případně pódium k zalehnutí sportovních střelců; palisády pro upevnění terčů a cílů jsou v protějším svahu). Přívod vody a elektrické energie dovoluje v zimě proměnit bývalý lom v přírodní kluziště...

V nedalekém svahu se vztyčily stožáry lyžařské lanovky. Rybník se dnes rozbíhá do

dvou větví s připravenými nástupišti do lodí a jeho hladinu svírají nové zpevněné hráze a betonová výpust. Rybník se stal speciálním revírem Českého rybářského svazu, konaly se tu už dva ročníky mezinárodního mistrovství těžce tělesně postižených rybářů (s účastí jugoslávských vozičkářů).

V lesoparku už mají své srazy a soutěže turisté, také radioamatéři Svazarmu tu mistrovsky zápolili, přijíždějí sem na víkendy k projíždkám v lese vozičkáři, kteří třeba v Kladrubech nikdy nebyli jako pacienti, ale doslechli se, napsali jim přátelé, řekli jim lékaři...

Kladruby a kladrubáci měli po pěti letech s lesoparkem skončit, ale ještě kus práce zůstává, protože vlastně nikdo neuměl odhadnout, co se v lese udělat dá a co se udělat bude muset. Letos opět přijedou, načnou už sedmý tisíc v těch dlouhých seznamech jmen a přežďvek.

Pro své postižené spoluobčany.

Pro les a krásnou přírodu kolem Blaníku.

Pro kamarádství, pro sebe.

